

TÜRKİYE'DE SUÇ COĞRAFYASI KAVRAMININ EMNİYET TEŞKİLATI EĞİTİMİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

The Evaluation of the Concept of Crime Geography in Turkey with Regards to the Law Enforcement Agency

Mehmet ÜNLÜ⁶

Abdülkadir BÜYÜKGÜÇLÜ⁷

Özet

Bu çalışmada, suç ve coğrafya arasındaki bağlantı araştırılarak coğrafi şartların suç ve suç türlerinin oluşmasında ne gibi etkilerinin olduğuna, suç coğrafyası hususunda özellikle polisleri ilgilendiren noktalar belli başlıklar hâlinde anlatılarak suç coğrafyası kavramının Emniyet Teşkilatı personelinin eğitimi açısından önemine değinilmiştir. Bu bağlamda bu çalışma, polis kuvvetlerinin yetiştirilmesinde suç coğrafyası eğitiminin verilmesinin polislerin başarısının artmasında ve mesleklerinde profesyonelleşmesindeki etkilerini incelemek amacıyla yapılmıştır. Çalışma, görüşme ve doküman analizi veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel sürecin izlendiği bir araştırmadır. Konuyla ilgili kaynak taraması yapıp eldeki verilerle çıkarımlarda bulunulmuştur. Daha sonra bir görüşme hazırlanarak polislerden oluşan on kişilik bir grupla görüşülmüştür. Görüşmede polislerin suç coğrafyası kavramından ne anladıkları, polis okulunda veya meslek içi eğitim kurslarında suç coğrafyası ile ilgili herhangi bir eğitim alıp almadıkları incelenmiştir. Görüşmeye katılan polislerden suçla coğrafi bağlantı kurmaları istenip suç-coğrafya mantığını kurup kurmadıkları öğrenilmeye çalışılmıştır. Polislerin suç ve suçun coğrafyayla ilişkisini kurabilmeleri yönünden ne durumda oldukları saptanarak suç coğrafyası eğitiminin kolluk kuvvetleri eğitiminde gerekli bir ders olduğu hususunun ispatlanmaya çalışılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Suç, suç coğrafyası, polis teşkilatı, coğrafya öğretimi

Abstract

In this study, the relationship between crime and geography was investigated and the emphasis on the formation of crime and crime types of coalition conditions, the specific topics related to special police for the accomplices of crime, and the importance of crime partnership throughout the training of the personnel were mentioned. In this context, this study was carried out to examine the effects of the prosecution of criminal geography in the training of police forces, the profession of arts and professions of the success of police officers. The study, the interview and the document are the researches using the data collection methods and the qualitative process is observed when the perceptions and events combine realistic and holistic in the natural environment. A survey of the literature on the subject has been made and the information has been extracted. Later on, an interview was organized and a group of police officers were interviewed. In the interview, it was examined whether police officers understood crime concepts from the concept of geography, whether they received any education with crime geography in police school or vocational training courses. Establish geographical linking of accusing police officers, penalizing crimes from police officers. It was tried to prove the issue of the order of the forces of the army of the education of the geography of the crimes by determining the situations in terms of the ability of the police to establish relations with the crime and the crime and the geography.

Keywords: Crime, crime geography, police organization, geography teaching

⁶ Doç. Dr., Marmara Üniversitesi, Coğrafya Eğitimi ABD., munlu@marmara.edu.tr

⁷ Uzman., Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Öğrencisi., aycyd@hotmail.com

GİRİŞ

Suçun genel tanımına baktığımızda ahlak düzenini bozan ve bu sebeple devletin mazur görmeyeceği bir eylem olarak karşımıza çıkmaktadır (Alacakaptan, 1975, s.2). Suça, suçluya ve suçların önlenmesine yaklaşımda çevrenin etkisi ve çevreyle koordineli çalışmak önem arz eder. Bu noktada coğrafya, suçlara yaklaşım sergiler ve suç coğrafyası kavramı ortaya çıkar. Suç coğrafyası insanın karşılıklı etkileşim içerisinde olduğu yer anlamında insan–mekân münasebeti coğrafyanın çalışma alanı olması dolayısıyla coğrafya, suçların işlendiği yer ve yerin suça olan tesirini incelemektedir. Suç coğrafi bir olaydır (Yılmaz, 2005). Suç ve coğrafya arasındaki yakın ilişki yapılan araştırmalarla anlaşılmıştır. Çünkü suç olgusu hem kendi disiplini olan kriminolojide incelenip araştırılırken hem de başka disiplinlerin suç olgusuna yaklaşımlarından beslenmektedir. Bu irdelemeler, suçun önlenmesinde geliştirilecek çözüm, strateji ve politikaların etkinliğinin artırılması için disiplinler arası çalışmaların altlığını oluşturmaktadır.

Günümüzde sosyal bilimler içerisinde inceleme konusu babında mekânın, yöntem olarak da coğrafi yöntemin ağırlığı her geçen gün artmaktadır (Kaygalak, 2011, s.5). Kimyada element, fizikte enerji ve kütle, ekonomide arz ve talep ne kadar önemliyse yer ve mekân kavramları coğrafya için o denli önemlidir (Tümertekin ve Özgüç, 1988). Çünkü Mekânın işlenmesi ve kavranması coğrafi yöntemle mümkündür. Bu açıdan coğrafyaya mekân bilimi demek de mümkündür (Özey, 2014, s.1). Mekânın değişik ifadelerini anlamadan toplumsal güç ilişkilerini ve mekâna işlenmiş kültürel şifreleri çözmek hemen hemen olanaksızdır (Kaya, 2014, s.1). Bu sebepten “mekânsal okuma” veya “mekânı okuma”, sosyal aşamaları anlayabilmek ve bu süreçlerin ne yöne doğru gideceğini tahmin etmek için lüzumlu bir girişim olarak görülmektedir (Kaygalak, 2011, s.5). Mekânın bu boyutunun anlaşılması sosyolojik bir özellik gösteren, konusu ve konsepti çok geniş bir alana yayılmış olan suçların kavranması ve ileriki zamanlarda ne gibi seyir izleyeceği yönünde bize ciddi ipuçları verebileceğine işaret etmektedir. Mekânı oluşturan sosyal öğelerle suçu oluşturan sosyal öğeler neredeyse aynıdır. Mekân, suç ve insan üçlüsünü iç içe geçmiş üç halkaya benzetirsek mekân ortadaki halkadır, diyebiliriz. Mekân suçun sahnesidir. Anlatılacaklar, gerçekleşen suçlar mekândan bağımsız ele alınamaz.

Aralarında bu denli yakın ilişki bulunan coğrafya ve suç birlikte değerlendirildiğinde, bunun ilerleyen süreçlerde güvenlik güçlerinin eğitiminde ders olarak verilebileceği ve polis kuvvetlerinin uzmanlaşmasında faydalanılabileceği düşünülmektedir. Türkiye’de güvenlik hizmeti sağlayan polis kuvvetlerinin eğitiminde suç coğrafyası ile ilgili herhangi bir eğitime yer verilmemektedir. Bu da Türkiye’nin değişik coğrafi sahalarında görev yapan güvenlik güçlerimizin karşılaştıkları sorunlar karşısında coğrafi analiz yapamamalarına ve bu doğrultuda çalışamamalarına sebep olabilmektedir. Kolluk kuvvetlerimiz aynı zamanda coğrafi şartlara bağlı olarak gerçekleşebilecek olaylara karşı, önleyici polislik anlamında, olaylar daha gerçekleşmeden olaylara engel olamamaktadırlar. Nitekim Emniyet Genel Müdürlüğü istatistiklerinden polisin sorumluluk sahalarındaki suç sayısının yıllara göre seyri incelendiğinde suç sayısının her geçen yıl arttığı görülmektedir (Özener ve Sözer, Demir, 2010). Bunun yanında Dünyada ve ülkemizde suçla ilgili çalışma sayısı da oldukça azdır (Karakas, 2004, s.20). Yakın tarihte başlamış olan suç-coğrafya ilişkisi çalışmalarında mekânın suç ile ilişkisi çerçevesinden dışarı çıkılmamış, elde edilen sonuçların ve çıkarımların nerelerde kullanılacağı ve bunlardan nasıl faydalanılacağı üzerinde pek durulmamıştır. Bu çalışmada, coğrafyadan faydalanma alanlarının sınırları zorlanmış ve suç coğrafyasının polislerin eğitiminde kullanılmasının önemine değinilerek coğrafyanın diğer sektörlerde kullanılmasının önemi bir kez daha belirtilmiştir. Önemle belirtmek gerekir ki Türkiye’de suç coğrafyasının eğitime ilişkin bu çalışmanın bir benzerinin olmadığı yapılan literatür araştırmalarından anlaşılmıştır.

Suçun oluşmasında çok önemli bir neden olan coğrafi faktörlerin bilinmeyip bu doğrultuda çalışmalar yapılmadığı müddetçe kolluk kuvvetleri sadece oluşan suçun sonuçlarına müdahale etmekten veya sonuçlarını geciktirmekten öteye gidemeyecektir. Bu doğrultuda ülkemizde Emniyet Genel Müdürlüğü, bünyesinde yetiştirdiği polislere suç coğrafyası alanında çalışan akademisyenlerce vereceği suç coğrafyası eğitimi ile suç ve coğrafya arasındaki bağlantıyı kurma yetisi kazandıracaktır. Böylece polisler oluşabilecek suçlarla coğrafi bağlantı kurulabilecek hem de görev yerlerine uyum sağlayabileceklerdir.

Suç coğrafyası eğitimi meslek sonrası, hizmet içi eğitimlerle belirli bir şehrin suç coğrafyası üzerine yapılan akademik çalışmalardan faydalanılarak o şehirde görevli polislere ders ve sunumlar şeklinde anlatılabilir. Bu projenin hayata geçirilmesi polisin görev yaptığı şehrin suç coğrafyasını bilmesini ve dolayısıyla mesleki başarısını arttırarak uzmanlaşmasını sağlayacaktır. Ayrıca suç coğrafyası kavramının Polis eğitimi açısından değerlendirilerek, bu kavramın polis eğitiminde ne gibi bir önem taşıdığını ortaya koymak ve ileriki süreçlerde polis okullarında bir ders haline getirilmesi polislerin suç ve suçluyla daha etkili ve çözümcü mücadele vermesini sağlayabilir. Toplumsal bir olay olan suçun miktarının, tipinin, gerçekleştiği alanın özelliklerinin bilinmesi, onunla ilgili çalışmaları daha da kolaylaştırmaktadır. Çünkü eldeki veriler ve alansal dağılım ortaya konulduğunda onunla mücadele daha etkili hâle gelmektedir. Suç sayısını azaltmak için onun geliştiği, güç kazandığı alanın konumsal özelliği, kullanım yoğunluğu vb. özelliklerinin çıkarılması ne tür önlemin nerelerde ve nasıl alınması gerektiğini bariz bir şekilde meydana koymakta,

taktik ve uygulamalar daha kolay hâle gelmektedir (Karakaş, 2004, s.21). Bu da suç coğrafyasının önemini göstermekte ve suç coğrafyası eğitiminin Emniyet Teşkilatında gerekliliğini vurgulamaktadır.

Suç-insan-coğrafya ilişkisinin araştırılarak bilimsel veriler ışığında ortaya çıkarılması konunun artık Emniyet Teşkilatında bir eğitim ve ders konusu olması gerekliliğini ispatlayacaktır. Çünkü coğrafya öğretiminde mekân terimi insanların gerçekleştirdiği tüm faaliyetleri kapsayan, içinde yaşayanlar tarafından algılanan ve değerlendirilen düzlem olarak tanımlanmaktadır (Tümertekin, Özgüç, 2011, s.59). Yani insan var olduğu mekânın coğrafi özellikleri doğrultusunda gelişmekte, belli bir fizikî ve psikolojik yapı kazanmaktadır. Bu bağlamda insanı anlamak için yaşadığı mekânın coğrafi yapısını bilmek ve buna göre çeşitli çıkarımlara ve yargılara varmak daha mantıklı olacaktır. Bu ilişki kültürde, sanatta, ekonomide, geleneklerde vb. daha vereceğimiz sayısız örnekte görülebileceği gibi suç kavramında da görülmektedir. Sonuçta suç olgusunun nedenlerini incelerken hem bireysel hem toplumsal hem de mekân ile ilgili faktörlerin göz önüne alındığı bütünsel bir yaklaşımın gerekliliği kuşkusuzdur. Toplumsal bir hadise olan suçun sayısının, tipinin, gerçekleştiği alanın özelliklerinin bilinmesi, onunla ilgili çalışmaları daha da kolaylaştırmaktadır.

Suç –insan ve coğrafya üçlüsünde doğal faktörlerden topografya, iklim ve hidrografik özellikler insanların psikolojik ve suça zemin hazırlayan durumlarına teki eder. Örneğin, dağların ve ormanlık olanları suç işleyen insanlara barınak yeridir (Özey, 2004, s.389).

Suçta neden olan beşeri faktörler ise dolaylı veya dolaysız olarak etki etmektedir. Örneğin, nüfus miktarı ve yoğunluğu, şehirlerin yapısı, kuruluşu, şehirleşme beşerî bakımdan suça teşvik etmekte ve suç için uygun mekân oluşturmaktadır. İç göçler ve buna bağlı olaylar suçların yer değiştirmesine, çeşitlenmesine ve sayısının artmasına sebebiyet vermektedir. Örneğin gecekondu yaşantısı ve kültürü kentleşmeyle ve sanayileşmeyle ilişkilidir. Bu mekânlar beraberinde birçok suça elverişli bir ortam oluşturmaktadır. Genellikle işsizlik, kentsel hizmetlerin yetersizliği, toplumsal uyumsuzluk, kültürel çatışma, şehir kültürüyle bütünleşememek iç göçler neticesinde meydana gelmektedir. Bunun yanında turizm, ticaret ve sanayileşme nüfus artışı açısından çekici hususlar olarak ortaya çıkmakta ve suç artışına neden olmaktadır. Hırsızlıkların mahallelere dağılımında suçun tipi, mekânın özellikleri ve çevrenin şartları büyük oranda etkili olmaktadır. Evden yapılan hırsızlık binaların bitişik, konut sayısının fazla, yaşayanların ekonomik durumunun yüksek olduğu ve ışıklandırmanın azlığı vb. özel şartların olduğu yerlerde yükselmektedir. Yani özellikle kent içi mekân kullanımı ve suçun türü mahalleler arasındaki suç dağılım miktarını belirlemektedir. Bu da suçlarda mekânı önemli bir yere taşımaktadır (Erdoğan ve Düzgün, s.2003). Bu durum suç-mekân-insan ilişkisine dikkat çekmekte, insanların belirli bir mekânda yaşamaları ve suçların da bir mekân üzerinde meydana gelmesinden, suçu coğrafyanın bir araştırma ve inceleme konusu olarak karşımıza çıkarmaktadır (Karakaş, 2004, s.20).

YÖNTEM

Çalışmada araştırma yöntemlerinden nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Doküman analizi ve görüşme veri toplama metodu kullanılmıştır. Çünkü doküman analizi araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar (Korkut, 1998; Madge, 1965'ten aktarım). Görüşme yöntemi yoluyla elde edilen verilerin, doküman toplama yoluyla elde edilen verilerle karşılaştırılması bilginin geçerliğinin test edilmesine yönelik bir çaba olarak da görülmektedir. Suç coğrafyasıyla ilgili sınırlı sayıda çalışma yapılmıştır. Konumuzla ilgili olabileceği düşünülen çok sayıda kitap, dergi, tez, araştırma, proje, raporlar, istatistiksel veriler ve internet sitesi incelenmiştir.

Çalışmamızda görüşme yöntemlerinden yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Görüşmelerde Emniyet Teşkilatında polislerin daha önce suç coğrafyasının eğitiminin alınıp alınmadığını kesinleştirmek ve görüşmede örneklem seçiminde görüşülen polislerin suç coğrafyasından ne anladıkları, suç coğrafyasıyla ilgili neler bildikleri veya bilmedikleri, coğrafyayla suç arasında ne gibi bağlantılar kurabildikleri, geçmiş görev yerlerindeki coğrafyalarda daha çok hangi suçlarla karşılaştıkları sorgulanıp anlaşılmaya çalışılarak durum tespiti yapılmaya çalışılmıştır.

Bu araştırmanın evrenini, Türkiye'de Emniyet Genel Müdürlüğüne bağlı olarak görev yapan polisler oluşturmaktadır. Bu araştırmanın örneklemini İstanbul İl Emniyet Müdürlüğü Güvenlik Şube Müdürlüğü kadrosundaki polisler oluşturmaktadır. Çalışmanın örneklemini, olasılığa bağlı olmayan örneklem çeşitlerinden amaçlı örnekleme stratejisine göre belirlenmiştir. İstanbul Emniyet Müdürlüğü kadrosunda görev yapan Güvenlik Şube Müdürlüğü bünyesindeki yaklaşık 10 kişilik değişik illerde çalışmış ve çeşitli sürelerden beri polislik yapan kişilerle görüşme yapılmıştır. Çalışmanın görüşme kısmının İstanbul Güvenlik Şube polisleriyle yapılmasının sebebi öncelikle Güvenlik Şube çalışanlarının görev alanı Türkiye'nin bugün de gündemini işgal eden terör suçları, siyasal suçlar, toplumsal olaylar, genel kamu güvenliği olmasıdır. Ayrıca güvenlik şube biriminin çok geniş bir görev sahası bulunmaktadır.

BULGULAR VE YORUMLAR

Doküman Analizi Sonucunda Elde Edilen Bulgular ve Bulguların Yorumlanması

Suç coğrafyası eğitimiyle ilgili daha önceden hazırlanmış herhangi bir doküman, kaynak, eser bulunmadığı anlaşılmıştır. Ancak suç coğrafyasıyla ilgili geçmişte hazırlanan çalışmalar bulunmaktadır. Suç coğrafyasıyla ilgili bu çalışmalar ise sınırlı sayıda ve dar alanda yapılmış çalışmalardır. Bu çalışmalar içerisinde polisin sorumluluk sahasına giren şehirlerle ilgili yapılan suç coğrafyası çalışmalarından elde edilen bulguların ve sonuçların polis eğitiminde kullanılması gerekliliği belirtilmiştir.

Bu bağlamda “suç coğrafyası eğitimi” polis okullarında bir ders haline getirilmesi gerektiği düşüncesi belirmiştir. Ayrıca çalışmamızda suç coğrafyası eğitiminin gerekliliği bulgularla belirtildikten sonra, bu eksikliğin saptanması amacıyla yakın geçmişteki ve günümüzdeki polis eğitim kurumlarının eğitim siteleri incelenmiş ve yapılan incelemeler neticesinde suç coğrafyasıyla ilgili hiçbir eğitimin verilmediği anlaşılmıştır.

Yapılan Görüşmeler Neticesi Elde Edilen Bulgular ve Yorumlanması

Suç coğrafyası eğitiminin eksikliği polis eğitim sistemlerinin araştırılmasıyla saptandıktan sonra bu kanımızı desteklemek için, değişik rütbelere sahip ve değişik polis eğitim kurumlarından mezun olmuş polislerle görüşme yapılmıştır. Bu görüşmede ise esnek yapıya sahip bir görüşme tekniği olan yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Bu görüşmede ise seçilen grup içerisindeki polisler eğitim gördükleri polis okullarında, suç coğrafyasıyla ilgili bir ders ve ya eğitim görüp görmedikleri sorulduğunda ne meslek öncesi polis okullarında ne de meslek sonrası hizmet içi eğitimlerde suç coğrafyası eğitimi almadıkları kesinleşmiştir. Ayrıca görüşmelerimizde polislerin suç ve coğrafya arasındaki bağlantı kurma yetilerinin çok zayıf olduğu tespit edilmiştir.

Yapılan görüşme formu, bu görüşme formunda hazırlanan sorular ve bu soruların değerlendirilmesi aşağıda belirtilmiştir. Ayrıca görüşme formunda hazırlanan sorular aynı zamanda çalışmamızın alt problemlerini oluşturmaktadır. Bu sayede aynı zamanda Alt problemler kapsamında ulaşılan bulgulara da yer verilmiş olacaktır.

Şimdi görüşme formu soruları ve sorulara verilen cevapların yorumlanmasına geçebiliriz.

Görüşmelerin cinsiyetine bakıldığında şu özellikler yer alır. Görüşme yapılan toplam polis sayısı 10’dur. Bu 10 polisin 9’u erkek, 1’i ise kadındır. Türkiye’deki polis sayısındaki cinsiyet dağılımına bakıldığında 10 polisten 1’inin kadın olduğu tespit edilmiştir. Görüşmemizde cinsiyet sayısının belirlenmesinde, Türkiye’de toplam polis sayısındaki, bayan erkek dağılım oranı dikkate alınmıştır Bundan dolayı görüşülen personel in 9’u erkek, 1’i ise kadındır.

Soru.1 Ne kadar süre polislik eğitimi aldınız?

Görüşülen personelin polislik eğitim sürelerine bakıldığında; 1.Kişi: 8 sene, 2.Kişi: 4 sene, 3.Kişi: 8 sene, 4.Kişi: 1 sene, 5.Kişi: 9 ay, 6.Kişi: 1 sene, 7.Kişi: 2 sene, 8.Kişi: 6 ay, 9.Kişi: 2 sene, 10.Kişi: 6 ay

Soru.2 Polislik mesleğinde kaçınıcı yılınızdasınız?

Görüşülen personelin görev yıllarına bakıldığında; 1.Kişi: 17 sene, 2.Kişi: 17 sene, 3.Kişi: 7 sene, 4.Kişi: 18 sene, 5.Kişi: 21 sene, 6.Kişi: 25 sene, 7.Kişi: 14 sene, 8.Kişi: 10 sene, 9.Kişi: 6 sene, 10.Kişi: 5 sene

Soru.3 Şuan ki rütbeniz nedir?

1.Kişi: 4. Sınıf emniyet müdürü, 2.Kişi: Emniyet amiri, 3.Kişi: Komiser, 4.Kişi: Komiser yardımcısı, 5.Kişi: Baş polis memuru, 6.Kişi: Polis Memuru, 7.Kişi: Polis Memuru, 8.Kişi: Polis Memuru, 9.Kişi: Polis Memuru, 10.Kişi: Polis Memuru

Soru.4 Sizce Emniyet Teşkilatı eğitimi yeterli düzeyde mi?

Görüşmede 10 personelden 8’i Emniyet Teşkilatı eğitimini yetersiz bulduğunu düşünmektedir. Polislik eğitimi alan bu 8 kişinin eğitimi yetersiz bulması üzerinde düşünülmesi gereken bir konudur.

Soru.5 Sizce polis okulunda almış olduğunuz eğitim meslek hayatınızda pratikte karşılaştığınız olaylar ve sorunlar karşısında çözüm üretmede size katkı sağladı mı?

Görüşmede 10 personelden 8’i polis okulunda almış olduğu eğitimin meslek hayatında pratikte karşılaştığı olaylar ve sorunlar karşısında çözüm üretmede yetersiz kaldığı görüşündedir. Görüşmenin genelinde polis okulları eğitimlerinin pratik anlamında olmadığı ve gerçek hayatta uygulama safhasında yetersiz kaldığı yönündedir. Bu anlamda Emniyet Teşkilatı eğitiminin daha uygulanabilir ve sokaktaki pratik polisliğe yönelik olması gereklidir.

Tezimizde belirttiğimiz suç coğrafyası eğitimi tam anlamda da bu pratikliği artırma yönündedir. Polis okullarında verilecek suç coğrafyası eğitimiyle polis değişik coğrafyalarda görev yaparken vatandaşın etnik yapısı, kültürü, inanışları,

yaşayış tarzı hakkında ve görev yapacağı coğrafi koşullar hakkında ayrıntılı bilgi sahibi olacaktır. Bu polise görev sahasında gerek arazide hareket kabiliyeti sağlayabileceği gibi pratikte vatandaşla anlaşmasında ve iş birliğinde kolaylık sağlayacaktır.

Soru.6 Polis teşkilatı suç ve suçlularla mücadele etmek için birçok proje üretmekte ve uygulamaya koymaktadır. Bunlardan bir kaçını sayabilir misiniz?

Görüşmede 10 personelden 5'i bu projelerden birer örnek verebilirken, diğer 5'i örnek verememiştir. Bu anlamda emniyet genel müdürlüğü ürettiği projelerle ilgili çalışmalarını personeline duyurma ve personelini bu projelere dâhil etme anlamında biraz daha fazla çaba sarf edebilir. Suç coğrafyası eğitimi eğer ileri ki süreçlerde Emniyet Teşkilatı eğitiminde hayat bulma şansı yakalayabilirse, projenin başarısı personeli bu projeye dâhil etmesiyle sağlanabilecektir. Bu ise gerek meslek öncesi polis okulları eğitimiyle, gerekse de meslek içi eğitimlerle sağlayabilir.

Soru.7 Suçlarla mücadelede hukuk, sosyoloji, psikoloji, kriminoloji, coğrafya gibi bilim dallarıyla müşterek çalışılmaktadır. Bu bilim dallarından hangisini suçlarla mücadelede daha önemli görüyorsunuz?

10 görüşmenin 10'unda da coğrafyanın polislik eğitiminde gerekli olmadığı görüşü hâkimdir. Personel; hukuk, sosyoloji, psikoloji, kriminoloji gibi birçok bilimin Emniyet Teşkilatıyla müşterek çalışabileceğini belirtmiş ama coğrafyayı bu kategorinin içerisine almamışlardır. Israrla "coğrafya neden değil?" sorusuna ise coğrafyanın Emniyet Teşkilatıyla ilgisiz ve alakasız bir alan olduğu cevabını vermişlerdir. Bu anlamda personelin coğrafyaya genel bakışının çok yanlış olduğunu, coğrafyanın genel anlamda ne ifade etmediğini bilmediklerini, suç ve coğrafya arasında bir bağ kuramadıklarını görmekteyiz.

Soru.8. Mezun olduğunuz polis okulunda veya mesleğe başladıktan sonra suç ve coğrafya arasındaki bağı anlatan bir eğitim aldınız mı? Suç coğrafyası eğitimi, polis eğitiminde sizce gerekli midir, neden?

10 personelin 10'unu da Polis okullarında veya mesleğe başladıktan sonra suç ve coğrafya arasındaki bağı anlatan hiç bir eğitim almadıklarını belirtmişlerdir. Bu anlamda tezimizde ileri sürdüğümüz Emniyet Teşkilatı eğitiminde suç coğrafyasına ve eğitimine yer verilmediği kanımız kesinleşmiş olmaktadır. Görüşme yapılan 10 personelden sadece 2'si suç coğrafyası eğitimine polislik eğitiminde yer verilmesinin lüzumsuz olduğu görüşündedirler. Diğer 8 personel değişik illerde görev yapacak personelin suç coğrafyası eğitimi alması gerektiğini vurgulamışlardır. Sebebi sorulduğunda ise; Türkiye'de her ilin değişik coğrafi özelliklere sahip olduğu, burada görev yapacak personelin yörenin arazisine hâkim olması gerektiğini ve yöre halkının kültürünü, örf adetlerini bilmesi gerektiğini, bu bağlamda her ilde farklı suçların işlendiğini vurgulamışlardır. Bu anlamda personel her ne kadar coğrafyayı emniyetle müşterek çalışılacak bir alan olarak görmese de bir noktada coğrafyanın Emniyet Teşkilatı eğitiminde gerekli olduğunu kabul etmek zorunda kalmışlardır.

Soru.9: Hangi illerde çalıştınız? Çalıştığınız iller arasında ne gibi coğrafi farklılıklar söyleyebilirsiniz? Bu farklılıklar görevinizi nasıl etkiledi?

Görüşmeye alınan personel birçok değişik ilde görev yaptığını vurgulamıştır. Bu illerde ne gibi coğrafi farklılıklar olduğu sorulduğunda genellikle illerin iklimsel ve yer yapısıyla ilgili farklılıklarına değinmişlerdir. Personeller arasında sıcak iklim sahalarında daha çok suç işlendiğini savunanlar olmuştur. Dağlık yerlerde görev yapanlar bu dağlık coğrafyaların görevde ulaşımını etkilediklerini, bu anlamda olaylara intikallerde zorluk çektiklerini belirtmişlerdir. Ayrıca görüşmelerde doğu illerinde görev yapan personel dağlık illerde terör olaylarına sık rastlandığını belirtmişlerdir. Nüfus yoğunluğunun düşük olduğu illerde asayiş olaylarının daha az olduğunu dile getirmişlerdir. Küçük ve sosyal imkânların az olduğu illerde polislerin sosyal aktivitelerinin zayıf olduğunu ve bu bağlamda psikolojik olarak olumsuz etkilendiklerini savunanlar da olmuştur.

Görüşmelerden de anlaşıldığı gibi değişik illerde çalışan personellerin çalıştıkları sahaların coğrafi şartlarından, gerek görevleriyle gerekse de özel yaşantılarıyla ilgili etkilendikleri ortadadır. Görev yapan personelin görev yaptığı bu illerin coğrafi özellikleriyle ilgili meslek içi eğitim almaları, bu anlamda personele kolaylık sağlayacaktır.

Soru.10 Suç coğrafyasını tanımlamanız gerekse nasıl tanımlayabilirsiniz?

Görüşmede 10 personelden 9'u suç coğrafyasıyla ilgili tanımlamalar yapmaya çalışmıştır. Görüşme yapılanlardan suç coğrafyasını: suç haritaları olarak, kültürel farklılıklar olarak, terör suçları olarak, yeryüzü farklılıkları olarak tanımlamaya çalışanlar olmuştur. Bu tanımlamalar suç coğrafyasının tanımı içerisinde değerlendirilebilecek ama tam anlamıyla suç coğrafyasını tanımlayamayan eksik tanımlamalar olarak yapılmıştır. 1 personel ise suç coğrafyasıyla ilgili hiçbir tanımlama yapamayacağını dile getirmiştir. Bu sorudan personelin suç coğrafyasıyla ilgili tam bir tanımlama yapamadığını ve suç coğrafyasıyla ilgili yeteri kadar bilgi sahibi olmadığını anlamaktayız.

Soru.11 Şehir içi mekânlardan hangi yerler suça daha çok meyillidir?

Tüm personel tarafından bu soruya genellikle alkollü mekânlar, gece kondular, gettolar, metruk binalar, üniversiteler, sanal mekânlar gibi cevaplar verilmiştir. Burada polislerin genelinde suç ve mekân arasında bağ kurabildikleri görülmekle birlikte, mekân ve suç ilişkisini daha da geliştirmeleri ve olaya daha bütüncül bakmaları gerektiği saptanmıştır. Çünkü suç ve mekân bakışları çok sınırlı ve standart bir düzeydedir. Bugün suçun artık sınır aştığı ve hiç umulmayan mekânlarda yaratıcı suç türlerinin meydana geldiği göze çarpmaktadır. Suç coğrafyası eğitimiyle polislerin suç mekân algıları standardın çok üstüne çıkacak ve bu bağlamda suçla mücadeleleri daha etkin bir hal alacaktır.

Soru.12 *Kültürel bir kavramla suç arasında bağlantı kurabilir misiniz?*

10 personelden 8'i kültürle suç arasında bağa töre cinayetleri, kız kaçırma, kan davaları gibi klişe ve bilindik örnekler vermişlerdir. 2 personel ise kültürle suç arasında bir bağ kuramadıklarını belirtmişlerdir. Cevaplar incelendiğinde spesifik bir cevap alınamadığı görülmüştür. Oysaki birçok kültürel değerle suç arasında, çok güçlü bağlar bulunmaktadır. Ama alınan cevaplar günlük haberlerde ve gazete manşetlerinde okunan bilindik olaylardır. Suç coğrafyası eğitimiyle polis görev yapacağı yerlerin kültürel boyutunu birçok açıdan tanıyabilme ve değerlendirebilme fırsatına erişecektir.

Soru.13 *Bir yerin yeryüzü şekilleri ile suç arasında bir bağlantı kurulabilir mi? Örnek verebilir misiniz?*

Görüşme yapılan personelin 8'i yeryüzü şekilleri ile suçlar arasında bağ kurabilmişlerdir. Bu ilişki ülkemizin dağlık doğu kesimlerinde terör olaylarının görülmesinde dağlık arazinin etkili olduğu, kıyı kesimlerinde kıyı turizmüne bağlı olarak hırsızlık ve cinsel sarkıntılık gibi suçların görüldüğü yönündedir. Ayrıca suç sonrası suçlulara gizlenme kolaylığı sağladığı yönünde yorumlar yapılmıştır. 2 personel ise yeryüzü şekilleri ile suçlar arasında hiçbir bağ olmadığını belirtmiştir. 2 personel haricinde diğer 8 personelin cevapları başarılı bulunmuştur. Suç coğrafyası eğitimiyle bakış açılarının daha da geliştirileceği düşünülmektedir.

Soru.14 *İklimle yaşanan suçlar arasında bir bağlantı kurulabilir mi? Örnek verebilir misiniz?*

Sorulan soruya görüşmede 10 personelin 7'si sıcak havalarda olay sayısının artacağı, soğuk havalarda ise olay sayısının düşeceği yönünde cevap vermişlerdir. Cevaplar basit ve sıradan bir örnek üzerinden yapılmıştır. Oysaki araştırmamız göstermektedir ki iklimsel değerlerin hemen hemen hepsi suçlar üzerinde etkili olmaktadır. Görüşmede 2 personel ise soruyla ilgili bir fikirlerinin olmadığı yönünde cevap vermişlerdir.

Soru.15 *Geçmişte çalıştığınız ve şuan çalıştığınız yerlerde dikkatinizi hangi suçlar çekti? Bu suçları coğrafyayla bağdaştırmaya çalışınız.*

Görüşme yapılan personel, görev yapmış oldukları yerlerle ilgili dikkatlerini çeken birçok suça değinmişlerdir. Bu personelden yalnızca 8'i bu suçları coğrafyayla sınırlı anlamda bağdaştırabilirken, diğer 2 personel bu suçlarla coğrafya arasında bir bağ kuramadıklarını dile getirmişlerdir. Suç coğrafyası eğitimiyle personelin suçlar ve coğrafyalar arasındaki bağ kurabilme oranları ve uzmanlıkları artırılabilir. Sorudan alınan cevaplar beklenen düzeyde değildir.

SONUÇ VE TARTIŞMA

Suç coğrafyası kavramı coğrafya içerisinde çok yeni bir kavramdır. Yapılan araştırmalarda suç coğrafyası eğitimiyle ilgili bu zamana kadar hiçbir çalışma yapılmadığı görülmüştür. Suç coğrafyasıyla ilgili çalışmalar gerek dünya genelinde gerekse, ülkemiz genelinde çok sınırlı ve dar kapsamlıdır. Bunun sebebi ise suç ve suçlu bilgilerinin mahremiyeti ve gizliliğidir. Suç coğrafyası araştırmaları yapan birçok araştırmacı araştırmalarında yasal ve bürokratik engellerle karşı karşıya kalmaktadır. Bu açıdan suç coğrafyası çalışmaları çok kısır ve sınırlı bir alan içerisinde kalmakta ve Emniyet Teşkilatı ister istemez bilimsel araştırmaların ışığından yoksun kalmaktadır. Bu durum da suç ve suçlularla yeteri kadar mücadele verilememesine yol açmaktadır (Büyükgüçlü, 2017).

Ülkemizde hızla artan nüfus, gelişen şehirleşme, belli konjonktürler doğrultusunda küreselleşen dünya ortamında insan ilişkilerinin karmaşıklaşması, suç oranlarının ve çeşitlerinin hızla artmasına yol açmaktadır. Bu suç ve türevlerinin temeline inildiğinde coğrafi şartların temel belirleyici olduğu görülmüştür. Suç coğrafyası ülkemiz genelinde incelendiğinde çok şaşırtıcı ve ilgi çekici sonuçlara ulaşılmıştır. Ülkemizin birçok yerinde belirli coğrafi mekânlara has suçlar bulunmaktadır. Bu spesifik suçların ise coğrafi etkenlerin birer sonucu olduğu görülmüştür. Ülkemizde yeryüzü şekilleri, iklim, kültür, ekonomi, göç gibi coğrafi faktörlerin birçok suç oluşumuna ortam oluşturduğu görülmüştür.

Suç coğrafyası kavramının polis eğitiminde bir ders haline dönüştürülmesi, polise görev yaptığı yer coğrafyasını tanıma imkânı sağlayacak, suç ve coğrafya arasında bağ kurabilme becerisi kazandıracaktır. Bu sayede polis görev sahasında suç ve suçlularla daha etkili mücadele ederek, gerçekleşmesi muhtemel birçok olayı daha gerçekleşmeden önleyebilecektir.

Emniyet Teşkilatının 2017 yılı itibarıyla polis yetiştirmiş olduğu Polis Amirleri Eğitim Merkezi (PAEM), Polis Meslek Yüksek Okulu (PMYO), Polis Meslek Eğitim Merkezleri (POMEM), ve Enstitü bünyesinde yüksek lisans ve doktora

düzeyinde eğitim veren kurumlarının ders içerikleri incelenmiş ne coğrafya ne de suç coğrafyasıyla ilgili herhangi bir derse rastlanmamıştır. Bunun yanında 2015 yılında çıkarılan iç güvenlik paketiyle kapatılan Polis Koleji, Güvenlik Bilimleri Fakültesi ve Fakülte Yüksek Okulları (FYO) eğitim kurumlarının incelenen ders programlarında da ne coğrafya ne de suç coğrafyasıyla ilgili herhangi bir derse rastlanmamıştır. Sadece Polis Kolejinde normal lise düzeyindeki müfredatı ve kazanımları içeren genel coğrafya dersi mevcuttur. Aynı şekilde Emniyet Teşkilatının görev yapan polislere vermiş olduğu bir çok hizmet içi ve branş eğitimi incelendiğinde, aynı şekilde ne coğrafya ne de suç coğrafyasıyla ilgili herhangi bir derse rastlanmamıştır.

Değişik rütbede ve cinsiyetteki 10 kişilik, polis grubuyla yapılan görüşmede alınan sonuçlar bulgularımızı güçlendirir niteliktedir. Görüşmede polislerin daha önceden ne polis okullarında ne de meslek içi eğitimlerinde, herhangi bir suç coğrafyası eğitimi almadıkları saptanmıştır. Görüşmede polislerin suç coğrafyasına bakış açılarının çok dar olduğu ve bu kavramı konusunda bazı problemlerin olduğu belirlenmiştir. Görüşmede polislerin suç ve coğrafya arasında sağlıklı bir bağ kuramadıkları ve suçlara coğrafi perspektiften yeteri kadar bakamadıkları anlaşılmıştır. Bu durum olabilecek suç yoğunluklarının coğrafi dağılışı kapsamında daha kolay önlenebilirliği açısından önemlidir. Suçların coğrafya özelliklerine göre çeşitliliklerinin farklılığına bağlı olarak önceden tedbir alma durumları bakımından önemlidir.

ÖNERİLER

Türkiye'nin değişik coğrafyalarında ve kültürel değerleri içerisinde idareci ve yönetici konumunda bulunacak emniyet personelinin hiçbir coğrafi eğitim almadan, bu pozisyonda görev alması suç coğrafyası açısından büyük bir eksikliklerdir. Özellikle Türkiye gibi kültürel değerlerin ve coğrafi öğelerin insan hayatında ön planda olduğu bir ülke düşünüldüğünde, suç coğrafyası kavramı uzman eğitimci, coğrafyacı ve kriminologlarca oluşturulacak bir komisyon tarafından kazanımları oluşturularak bir ders haline getirilmelidir.

Suç coğrafyası eğitimi, polis yetiştiren eğitim kurumlarında ve coğrafyacı yetiştiren üniversitelerin ilgili bölümlerinde ders olarak okutulabilir.

Türkiye'de il ve ilçe bazında yapılan suç coğrafyası çalışmaları o il ve ilçe de görev yapan polislere meslek içi eğitim olarak sunulabilir.

Suç coğrafyası ve eğitimiyle ilgili yapılan çalışmalarda bürokratik ve yasal engeller esnekleştirilebilir.

Emniyet Teşkilatı içerisindeki akademik kadro ve coğrafyacılar suç coğrafyası ve eğitimini gündemlerine alarak, suç coğrafyasıyla ilgili daha köklü ve geniş boyutlu çalışmalar yapabilir.

Türkiye'nin değişik coğrafi sahalarında görev yapan polislerin coğrafi neden-sonuç ilişkisine dikkat ederek, suçları bu çerçevede değerlendirmesi, mesleğinde profesyonelleşmesi ve başarısının artırılması anlamında olumlu kazanımlar sağlayabilir.

Emniyet Teşkilatı suç ve suçluyla mücadelede ürettiği plan ve projelerde suç coğrafyası çalışmalarının verilerini ve değerlendirmelerini plana dâhil edebilir.

Kaynakça

- Alacakaptan, G. (1975). *Suçun Unsurları*. Ankara: Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 2.
- Büyükgüçlü, A. (2017). *Türkiye'de suç coğrafyası kavramının emniyet teşkilatı eğitimi açısından değerlendirilmesi*. (Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul).
- Erdoğan, A. & Düzgün, S. (2003). Mekan ve suç, suç haritalaması ve diğer analitik yaklaşımlar. *Emniyet Genel Müdürlüğü Polis Dergisi*, 9, 482-490.
- Karakaş, E. (2004). Elazığ şehrinde hırsızlık suç dağılışı ve özellikleri. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14.
- Kaya, İ. (2014). Coğrafi düşüncede mekân tartışmaları. *Düşünme Dergisi*, 4(1).
- Kaygalak, İ. (2011). Postmodern eleştirilerin coğrafi düşünce ve yeni mekân kavrayışları üzerine yansımaları. *Coğrafi Bilimler Dergisi*, 9(1).
- Korkut, C. (1998). *Tıbbi Coğrafyaya Giriş*. İzmir: Tepekule Kitaplığı Madge.
- Özeren, S., Sözer, M. & Demir, O. (2010). Yerelden küresele sınır aşan suçlar. *Polis Akademisi Yayınları*, 165.
- Özey, R. (2004). İnsan davranışları, hukuk, güvenlik, suç ve coğrafya, emniyet genel müdürlüğü. *Polis Dergisi*, 39, 386-393.
- Özey, R. (2014). *Kültürel Coğrafya*. İstanbul: Aktif Yayınevi.
- Sargin, S. & Temurçin, K. (2011). Türkiye'nin suç coğrafyası. *Polis Akademisi Yayınları*, 24.
- Tümertekin, E. & Özgüç, N. (2011). *Beşeri Coğrafya: İnsan, Kültür, Mekân*. (12. Baskı). İstanbul: Çantay Kitabevi.
- Yılmaz, A. & Günay, S. (2008). Mekân ilişkin güvenlik algılamasını haritalanmasında CBS kullanımı. *Ege Coğrafi Bilgi Sistemleri Sempozyumu*, İzmir.